

greb om ham som Kirkeherre endnu tilbage; thi endnu har Ministeriet ikke villet aabne Kirkerne til Brug for saadanne gudelige Forsamlinger, og de maa derfor holdes enten i et Huus, eller naar intet saadant giver Plads nok, under aaben Himmel, hvad der naturligviis paa mange Aarstider kan gjøre det meget vanstelig at faae saadanne Forsamlinger holdte. Den kirkelige Frihed har kæmpet sig frem Skridt for Skridt, og man har hidtil ikke seet, at, hvad der er vundet, paa nogen Maade har fremkaldt de mislige Følger, som man fra de Sider, der holdt igjen, ventede sig deraf; tværtimod synes nu Alle at være enige om, at, hvad der nu engang er vundet, skal man holde fast paa, ja endog saa prise som Noget, der kan være baade godt og gavnligt. Der staaer altsaa det Spørgsmaal tilbage, om ikke Kirkebygningerne kunde anvendes til Brug for saadanne Forsamlinger, da det dog er i det samme Siemed, hvori de oprindeligt ere byggede, og navnlig, om de ikke bør anvendes dertil, naar Menighedene, hvis Fædre have bygget dem, og som endnu vedligeholde dem ved deres Tiende, ønske det, naturligviis kun, naar det skeer under Ledelse og Ansvar af en Præst i Folketirken. Denne Fordring synes naturlig og berettiget, og har ogsaa flere Gange banket paa hos Ministeriet, men hidtil fundet en temmelig stor Modstand. I een Retning er den dog trængt igjennem, den, der laa nærmest som Følge af Loven om Sognebaandets Besætning, idet det jo er naturligt, at de Mænd, der gjorde Brug af denne Lov, ogsaa beholdt Brugen af deres Sognekirke og dens Kirkegaard. I Begyndelsen modsatte man sig vel ogsaa dette, og det er vistnok endnu i mange Aar Medlemmers Erindring, hvorledes det kom til forargelige Optrin mellem Sognepræster, der saa at sige kæmpede om, hvem der skulde kaste Sten paa den Afsyde paa Kirkegaarden; men efterat Rigsdagen flere Gange havde vedtaget et Lovforslag i denne Retning, udkom den kongelige Anordning af 2den October 1862, hvorved det erkjendtes, at Sognebaandsløserne havde Ret til at bruge deres Kirker og Kirkegaarde til forskjellige kirkelige Handlinger uden Hensyn til Sognepræstens Indvilligelse deri. Denne Ret blev vel kun givet med visse Ind-

skrænkninger, men selve Grundtanken, at Menighedens Medlemmer have Ret til at bruge den Kirke, som de svare Tiende til, uden at være afhængige af Sognepræsten, blev erkjendt, og hvad der saaledes er erkjendt, maa naturligviis endnu mere komme til Anvendelse, hvor der ikke er Tale om enkelte Medlemmer af Menigheden, men derimod om den hele Menighed, eller i alt Fald dens Fleertal. Vi see ogsaa, at Dusstet derom rører sig paa flere Steder i Landet, som en naturlig Følge af hele den Udvikling, som vort kirkelige Liv, vistnok til Held for Kirken, har faaet i de senere Aar. Saaledes forekom der i 1856 det Tilfælde, at en Mand, Johan Nielsen, som nu er død, og som af Biskoppen skildres som „en agtværdig gammel Mand af en fuldkommen kirkelig Retning, der ved sine ualmindelige Gaver til populære Foredrag og sin oprigtige Christendom stadig henviser til det kirkelige Samfund og det kirkelige Lærereembede paa ethvert Sted“, paa forskjellige Steder i Fyen havde faaet Tilladelse hos Præsterne til at tale i deres Kirker i saadanne opbyggelige Forsamlinger, imod at de selv vare tilstede og ledede dem. Dette fandt Biskoppen meget betænkeligt, og spurgte Ministeriet, om det virkelig kunde være tilladt, at Kirken saaledes aabnedes for en Lægprædikant, selv om Præsten var tilstede derved, og bad om, at Ministeriet vilde oplysse ham nærmere, hvorledes han i den Henseende skulde forholde sig, saa meget mere, siger han, som han havde „erfaret, at det allerede er forekommet, at den almindelige Billie i et Sogn, støttet til den Betragning, at Sognet udbreder Kirketienden, truende har forbrudt Kirken aabnet, saa at det ogsaa fra denne Side bliver af Bigtighed, at Spørgsmaalet søges klaret og bestemt“. Man seer altsaa allerede her den Mening gjøre sig gjældende, at Menigheden ogsaa har nogen Ret til at raade over Kirkens Brug, siden den giver Tiende til den, og at det ikke alene skulde berøe paa Præsten, Biskoppen eller de øvrige Kirkestyrelser. Ministeriet svarede imidlertid derpaa, den 30te April 1856, at det ansaa det som „en Selsølg“ — det siger ikke nærmere, hvilke Grunde det havde dertil, men kun at det er en Selsølg, — „at Kirkerne under